

Kulturarven i lokalmiljøet

VERDISKAPING

STEDSUTVIKLING

MEDVIRKNING

PLANLEGGING

KULTURSKATTER KAN VÆRE VERDIER I DOBBELT FORSTAND

Kulturminner og kulturmiljøer er viktige ressurser og verdier i lokalsamfunnet. Utfordringen er å forvalte og bruke disse verdiene på en måte som gagner både kulturminnet og befolkningen. Næringslivssatsinger med grunnlag i kulturarven skjer i en viss utstrekning i dag. Man må ta utgangspunkt i stedets karakter og få til et nært samarbeid mellom lokalbefolkningen, fagfolkene og forvaltningen. Nedenfor er nevnt noen eksempler på vellykkede prosjekter og satsinger.

Tingvoll kommune har vært en av seksten deltakerkommuner i Miljøverndepartementets tettstedsprogram. I en femårs periode har kommunen satsset tretten millioner kroner på alt fra andel i miljøgate, tilskudd til ulike aktiviteter og medeierskap i Tingvoll brygge, et konsept som inkluderer overnatting, servering, kino, kulturarrangementer, kurs og konferanser. Når regnskapet er gjort opp viser det seg at dette har bidratt til hele 37 millioner kroner i midler utenfra. Litt av suksessen ligger i penger til prosjektledelse helt fra starten. Det har også vært stor vilje både blant kommuneansatte og politikere, i tillegg til stort engasjement hos eiere, frivillige personer og organisasjoner. Dugnadsinnsatsen er stipulert til hele 13,6 mill. kroner.

LENKER:

www.tettsteder.no

http://www.auraavis.no/lokale_nyheter/article1708805.ece

I Hattfjelldal kommune finnes lokale småskalaprodusenter og små serveringssteder som vil satse på lokale tradisjoner. De er opptatt av å servere gode opplevelser - og god mat er en bit av den lokale stoltheten. God mat laget av lokale råvarer, etter lokale tradisjoner, gjerne ispedd lokal historie, skal gi deg smaken på Helgeland. For å få fokus på temaet mat har kommunen vært initiativtaker til en kursserie for småskalabedrifter i Nordland. Næringsjefen i Hattfjelldal kommune forteller at kursene er et resultat av nettverksarbeid. - Lokal stolthet og identitet løftes fram gjennom lokale råvarer og mattradisjoner, sier hun. Kommunen har inngått en samarbeidsavtale med Fylkesmannen i Nordland og Innovasjon

Foto: Hattfjelldal kommune

Tettstedsprogrammet er et nasjonalt program i regi av Miljøverndepartementet med mål å skape miljøvennlige og attraktive tettsteder i distriktene ved å samkjøre virkemidler og videreutvikle arbeidsmåter for tettstedsutvikling.

Lokalt og regionalt deltar 16 kommuner og fire fylkeskommuner. Riksantikvaren har tatt aktiv del i programmet og fordelt midlene til kulturminne- og kulturmiljørelaterte prosjekter. Programmet har pågått i perioden 2001 – 2005.

KONTAKTPERSON HOS

RIKSANTIKVAREN

Bjørn-Erik Wøien

Tlf.: 22 94 04 00

www.riksantikvaren.no

Foto: Tingvoll kommune.

Foto: Bjørn-Erik Wøien, Riksantikvaren

Foto: Ragnbild Hoel, Riksantikvaren

Norge i prosjektet Matopplevelser i Nord. Prosjektets mål er å utvikle levedyktige småskala matbedrifter i Nordland.

LENKER:

www.tettsteder.no

http://www.planteforsk.no/dokumenter/enheter/holt/smaaskala_mat.pdf

Lærdal kommune er så heldig at de har bevart den gamle stavkirken i Borgund. Kirken kan beskrives som den kulturelle hjørnesteinsbedriften i kommunen. Hotellene er for en stor del bare åpne i turistsesongen og besøkstallene kan da lett kobles til stavkirken. I tillegg til stavkirken er det i hovedsak bare laksefiske som skaper reiselivsinntekter i Lærdal. En andel av omsetningen i reiselivsnæringen i kommunen er derfor relatert til Borgund stavkirke. Tallene illustrerer en metode for å synliggjøre samfunnsmessig verdi av et kulturminne. For eksempel er varehandelen relatert til besøkende til stavkirken, beregnet til fem prosent av all varehandel. I 1999 hadde Borgund stavkirke en omsetning på en og trekvart millioner kroner. Omsetningen i Lærdal som skapes direkte og indirekte av stavkirken, er beregnet til 37,8 mill. kroner, over 20 ganger mer enn omsetningen knyttet direkte til kirken.

Økonomi/Omsetning i 1999	kroner pr. år
Omsetning Borgund	1 754 400
Omsetning hotell	26 716 000
Omsetning camping	2 259 200
Omsetning laksefiske og annet	1 500 000
Omsetning varehandel	5 598 700
Samlet omsetning	37 828 300

Nord-Trøndelag er et fylke som er rikt på kulturminner og ved å tilrettelegge noen av disse for eksempelvis reiseliv, vil det bidra til å sikre arbeidsplassene i landbruket og over tid vil det også kunne skapes nye arbeidsplasser. Og interessen for å få satse er stor både hos kommuner, grunneiere, grunneierlag, bygdelag og enkeltpersoner.

I *Inderøy kommune* har man bevisst satset på ulike tilbud til reiselivet langs *Den gyldne omvei*, et andelslag som består av sytten virksomheter med bl.a. keramikerverksted, gårdsysteri, overnatting og servering, kirker og andre severdigheter.

I *Innherred*, samkommunen Verdal/Levanger, er det i gang et femtitalls SMIL-prosjekter i 2005. Dette er prosjekter som bl.a. får støtte fra tilskuddsposten *Spesielle miljøtiltak i landbruket* (SMIL) som er en del av jordbruksavtalen. I et bygdeutviklingsperspektiv kan landbrukets virkemidler gi et godt grunnlag for landbrukstilknyttet næringsutvikling. Mange prosjekter går ut på skjøtsel, istandsetting og tilrettelegging av kulturarven i landskapet. Pengene fordeles av kommunenes landbruksforvaltning på bakgrunn av søknader og godkjente miljøplaner.